

## Andra roten, tomt 21

### *Kvarteret Varuhuset*

Elfte roten 1637–57v

Sydvästra hörnet mellan Östra Hamnen  
och Kungsgatan

Femte roten 1657h–70

---

Från 1650 ägdes gården av ”Johan Svensson Borås”, d.v.s. borgmästare Johan Svensson Windruff i Borås, som några år var mantalsskriven i Göteborg. 1660 sålde han för 600 rdr gården till

*Michel Musikant* också kallad Michel Schultz speleman

\*\*\*V\*\*\* 1662: 1, 1665–70–78

Mikael Schultz gifte sig 1652 med Catharina Cramers och omtalas sedan här i Göteborg som bosatt i varierande rotar.

Den 19.6.1665 anklagades han av Hans Larsson skult för att han och hans gesäller mot kungligt plakat hade betjänat några officerare med spelande under sista allmänna bönedag på *hustru Anna Maria Möllers källare* och sedan på gatorna däromkring. Enligt resolutionsboken den 13.1.1670 hade oreda och missförstånd förorsakats mellan stadsmusikanterna därigenom, att Mikael Schultz icke hållit någon gesäll under en lång tid. Han skyllde på den stränga vintern, som gjorde, att hans gesäll inte kunde komma över Bält för drivis och försäkrade, att gesällen skulle vara här inom tre veckors tid. Sedan bad han om tillstånd att under tre veckors tid resa ut på landet för att klara av sina angelägenheter, vilket beviljades.

Med *organisten Georg Daniel Meijer* levde stadsmusikanten Mikael Schultz ofta i fiendskap. Den 13.12.1667 klagade organisten över att Mikael Schultz icke höll det kontrakt, som upprättats dem emellan 1664 och ej gav honom den andel av var daler som han förtjänade, som tillkom honom Meijer. Han påstod också, att Schultz på det skamligaste bektalade honom. Schultz nekade till förtalet och lovade att i fortsättningen hålla kontraktet.

1674 tvistade Mikael Schultz med sin sal medkollegas efterleverska om musiken på *häradsskrivare Francks* bröllop, som skulle hållas i Alingsås ”i dessa dagar” (EIIa:4, 16.6.1674).

Den 11.5.1675 vände sig organisten Georg Daniel Meijer ånyo mot musikanten Mikael Schultz och hans gesäll. Han berättade, att musikanterna den 25 april skulle blåsa sina sedvanliga stycken från rådhusets öppna fönster. Mikael Schultz’ ene gesäll *Baltzar Freudenberg*, som snart skulle resa från orten omtalade, att Mikael Schultz hade klagat över att fönstret inte var stort nog för ändamålet. Vartill *musikanten Matthias Zöbner* hade invänt, att Schultz, som hade varit med, när rådhuset byggdes kunde ha sett till att det blev större. Samma afton skulle *Knut Andersson* fira sitt bröllop och Matthias Zöbners *gesäll Christoffer Engelke* frågade om organisten Georg Daniel Meier skulle delta, då Mikael svarade: ”Nej, vad skall den liderlige karlen där beställa: han skall aldrig få en styvers värde mer av mig.” Freudenberg tillfrågades, när fiendskapen mellan Meier och Schultz ventilerades vid rätten den 11 maj s.å., om han hört Mikael kalla organisten en skälm. Han svarade, att han inte med gott samvete kunde svara vare sig ja eller nej. Med avsikt hade han stött så hårt i basunen, att han inte skulle höra, vad Mickel sade. Schultz’ andre gesäll

och blivande måg Johan Kistmacher vägrade att avlägga eden till dess han han förmanades av rätten att vida den respekt.

Mikael Schultz avled 1678 (begr. 1 dec, 64 år, 9 mån.) och efterlämnade sonen *Christian Schultz* och dottern *Catharina Schultz*, gift med Johan Kistmacher sedan februari 1676. Johan Kistmacher övertog gården, som vid pantsättning 1694 sades ligga på Kungsgatan öster om klensmeden *Christopher Heinrichs*. 18.4.1687 begärde Johan Kistmacher att få åtnjuta det ringa arv, som hans svåger *Christian Schultz* hade förärat honom och hans hustru enligt brev den 1.9.1684, 14. och 28.5.1686 (och attest av *Isac Bengtsson* och *Christians förmyndare Georg Christman Voltzer*.)

Den 17.4.1689 begärde *Martin Brusewitz* betalning av Johan Kistmacher genom att erhålla dennes brännvinspanna. ”Såsom berörde brännvinspanna ör svarandens endaste födekrok uthi sin fattigdom med hustru och barn, dy uthställdes detta till wijdare betänkande”.

Under 1690 hade Johan Kistmacher angripits av en häftig sjukdom, som också drabbats hans tvenne inkvarteringar. Sedan blev slangen till hans brännvinspanna alldeles söndrig. Han hade pantat sin gård till herr *Voltzer*. Han trodde att en del papper om gården hade förbränts i branden i arkivet. Han ansåg att *Voltzer* ej hade mer att fordra i gården än 77 rdr men denne hävdade att gården, som tidigare var Kistmachers svärföräldrars, alldeles tillhörde honom. Johan Kistmacher hade svårt att få hjälp av tyska armbössan, eftersom han inte fick tillgång till husbrevet (EIIa:7, 22.6.1691).

Mikael Schultz och hans hustru *Catharina Cramers*, som båda var döda, var skyldiga *Georg Christman Voltzer* 50 rdr courant, som tillhörde *Voltzers* styvdotter *Catharina Müller*. Därför krävdes Johan Kistmacher, som bodde i deras hus, den 5.7.1692.

Gården såldes till

*tenngjutaremästare Daniel Kjellbom*

(uppb. 17.2.1698), varefter Kistmacher flyttade till Haga. *Kjellbom* avled 1707 och ärvdes av sin änka handskmakaredottern *Elsa Alexanderdotter Stieven*, tidigare gift med tenngjutare *Claes Ubechel* och anklagad för bönhaseri av handskmakareskrået. Gården köptes den 3.8.1711 av tenngjutaremästare *Anders Strandberg* och gördelmakaren *Christoffer Otto* för 1 500 d smt på villkor att *Elsa Stieven* i sin livstid skulle få utnyttja en kammare i huset. Senast 1720 sålde *Christoffer Otto* sin andel till *Anders Strandbergs* svåger skräddaremästare *Erik Ahlberg*, som den 15.6.1724 sålde sin del till *Strandberg*, som 1730 hade *gesällen Lars Berg* och *gossen Carl Hök*.

1745 omtalas gården som bakaren *Anders Sundgrens* ödetomt (se också 2.23). Den 10.5.1754 anklagades bagaremästare *Anders Sundgren* av brandskyddsmyndigheten för att han inte åtljtt magistratens påbud att borttaga sitt utdömda stall och fähus som han lovat i mars (EIIb:77) Som hans svärson angavs *bagaren Johan Jansson*. *Anders Sundgren* delade gården 1755 med köpmannen *Rutger Schillers* änka.

*Sundgren* var ägare ännu 1765. Det angavs i november 1767 att *Carl Jönsson* med anledning av en förskrivning 8.12.1766 hade begärt inteckning i *Anders Sundgrens* på Konungsgatan belägna hus och gård samt i hans utom Konungsporten varande plantage med åbyggnad. *Anders Sundgren* svarade, att skulden hade gjorts av hans son och inte av honom. *Carl Jönsson* borde söka sin säkerhet hos sonen.

I en årshandling april 1768 (EIIb: 127) omtalas, att *Daniel Klint* hade vägt brödet hos bagaremästare *Anders Sundgren* och därvid funnit, att det skrädde rågmjölskakebrödet bara hade uppgått

till 18 lod i stället för 24 lod, som enligt taxan borde kosta tu öre smt. Det oskrädda kakebrödet för två öre smt hade inte vägt mera än ett pund och ett lod i stället för trettiofem lod. Klint hade beslagtagit 50 kakor av det förra och tjugofem kakor av det senare slaget.

Vid rådhusrätten den 1.6.1768 erhöll *handelsmannen Anders Swalin* inteckning i Anders Swalins hus i staden och i hans utom Konungsporten på stadens grund liggande plantage för en fordran på 4 000 d smt.

Anders Sundgren avled den 11.10.1769. I bouppteckningen den 9.1.1770 värderades hans hus och tomt i hörnet av Kungs- och Korsgatorna till 6 970 d smt och hans tobaksplantage utom Kungsporten till 2 000 d smt. Bland bohaget fanns ett dussin trätallrikar värderade till 4 öre (Berg II:9–10, 431).

Den 25.11.1740 hade Anders Sundgren gift om sig med Elisabeth Hillebrand, döpt 13.9.1699, dotter till knivsmiden Gabriel Hillebrand (död 1707). Hans tredje hustru och änka var Catharina Aspendahl, troligen dotter till skulten Olof Aspendahl. Bagarens son *Johannes Sundgren* berättade 1771 (EIIb:147), att hans fader den 1.8.1760 hade utgivit sin ovillkorliga sedel på 3 000 d smt. Redan under faderns livstid hade det i kämnärsrätten uppstått tvist i ärendet. Johannes Sundgren hänvisade till ett brev av *rådmannen Anders Maijgren* av den 24.10.1770 och begärde RR:s slutliga dom. Rättegång hade nu uppstått mellan honom och hans styvmoder Catharina Aspendahl rörande faderns och hennes den 9.9.1769 upprättade inbördes testamente. Under rättegången hade hon framdragit ovan nämnda ovillkorliga sedel. Om bagaren Johannes Sundgren: se 6.49 och 4.56 (hörnet av Kyrkogatan och Magasinsgatan). Han var avliden före 1.1.1781, då det talas om hans konkursmassa.

1775 hade gården övertagits av målaråldermannen Johan Norman (Nordman), som fick burskap 25.5.1753, uppsagt av änkan. Han talade 1751 om sin tillkommande *svärmoder Ingeborg Fox*. Hans första hustru Anna Christina Fox begravdes 18.7.1758, svärmodern Ingeborg Fox s.å. 2 nov. Vid bouppteckningen efter Anna Christina den 12.3.1759 ägde han ödetomt på Sillgatan, inköpt 1756 (uppbud 14.2.1757) näst intill Catharina Ahlroths (nummer 7.32), där han enligt uppgift 1759 ämnade uppsätta stenhus. Den 1.9.1766 omtalar han sin sal hustru Cecilia Kiellströms honom givna testamente (EIIb:117). Hans änka Catharina var innehavare av 2.21 1785–90 med *Alexander Norman* som inneboende 1795 ägdes denna hörnfastighet 2.21 av bagaren Börge Holm (uppbud 25.8.1794)

### **Senare uppbud av 2.20–21**

bagare Samuel Nygren 1.11.1819

15.11.1834 bou efter bagareålderman Samuel Nygrens hustru Brita Sofia, född Spargren, gift 1817, död 25.8.1834. Ägde stenhus med tomter 2.20–21, Kungsgatan, värderat 7 300 rdr bco.

bagare C F Reuterfeldt 17.11.1851

handl Anton Nyberg 27.7.1868